

בָּהֶם (שמות א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם
וְגו'. וַיִּמְרְרוּ - בְּמַרְרוֹת שֶׁל
מָרָה. וּלְגַבֵּי אֵיבָרִים קְדוּשִׁים שֶׁל
הַגּוֹף שֶׁהֵם מִצַּד הַטּוֹב, עֲלֵיהֶם
נֶאֱמַר (שם טו) וַיִּבְאוּ מִרְתָּה וְלֹא
יָכְלוּ לְשַׁתּוֹת מִיַּם מִמָּרָה וְגו'.
כְּגוֹן זֶה אָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה,
וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה
- בְּקָשָׁיָא. בְּחֹמֶר - בְּקָל וְחֹמֶר.
וּבְלִבְנִים - בְּלִבּוֹן הַלֶּכֶה. וּבְכָל
עַבְדָּה בְּשָׂדֶה - זוֹ בְּרִיתָא. אֶת כָּל
עַבְדְּתֵם וְגו' - זוֹ מִשְׁנָה.

אִם שָׂבִים בְּתוֹשֻׁבָה, נֶאֱמַר בָּהֶם
(שם) וַיִּזְרְחוּ ה' עֵץ, וַיְזַה עֵץ
הַחַיִּים, וַיְבֹ וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. וַיְזַה
מִשֵּׁה מְשִׁיחַ, שְׁנֵאֱמַר בּוֹ (שם יז)
וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בִּידוֹ. מִטָּה זֶה
מִטְטְרוֹן, מִצְדוֹ חַיִּים וּמִצְדוֹ
מִיתָה. כְּשִׁמְתַּהֲפֹף לְמִטָּה הוּא
עֶזְר מִצַּד הַטּוֹב. כְּשִׁמְתַּהֲפֹף
לְנַחֵשׁ הוּא כְּנִגְדּוֹ. מִיָּד (שם יח) וַיִּנָּס
מִשֵּׁה מִפְּנֵיו.

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסֻרָּו בְּיַד
מִשְׁה, וְהִיא תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה,
שְׂבָה אֲסוּר וְהֵתֵר. מִיָּד שֶׁהִכָּה בּוֹ
בְּסַלְעַ, לְקַח אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא בִּידוֹ, וְנֶאֱמַר בּוֹ (שְׁמוּאֵל ב-ב כב)
וַיֵּרֶד אֵלָיו בְּשִׁבְט, לְהַכּוֹת אוֹתוֹ
בּוֹ. וְשִׁבְט הוּא יֵצֵר הָרַע נַחֵשׁ,
וְהַכֵּל הוּא בְּגִלוֹת מַחְמָתוֹ. וְעוֹד,
וּמִשֵּׁם יִפְרֹד. אֲשֶׁרֵי הָאִישׁ
שִׁישְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה, שְׁבִזְמַן שִׁיקַח
אוֹתוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִהַגּוֹף
הַזֶּה מֵאֲרַבְעָה יְסוּדוֹת, נִפְרָד
מִשֵּׁם וְהוֹלֵךְ לְהִיּוֹת רֹאשׁ בְּאֲרַבְעַ
חַיּוֹת, וְנֶאֱמַר בָּהֶם עַל כַּפַּיִם
יִשְׁאוּנְךָ וְגו'.

וַיִּצֹ ה' אֱלֹהִים וְגו', הָרִי פְּרִשׁוּהָ
אֵין צוֹ אֵלָּא עַבְדָּה זָרָה, שְׁמִשֵּׁם
אֱלֹהִים אַחֲרִים, וְהִיא בְּכַבֵּד,
שְׁמִמְנָה תְּכַבֵּד הַעַבְדָּה, שֶׁהִיא
עַבְדָּה זָרָה לוֹ, וְהַכְּבֵד כּוֹעֵס.
וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, כָּל הַכּוֹעֵס כָּאֵלוֹ
עוֹבֵד עַבְדָּה זָרָה. זֶהוּ וַיִּצֹ. עַל

דְּמָרָה. וּלְגַבֵּי אֵבָרִין קְדִישִׁין דְּגוּפָא דְאַנוּן
מְסֻטְרָא דְטוֹב עֲלֵייהוּ אֲתָמֶר (שמות טו) וַיִּבְאוּ
מִרְתָּה וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתּוֹת מִיַּם מִמָּרָה וְגו'.
כְּגוֹנוּנָא דָּא אָמְרוּ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין וַיִּמְרְרוּ אֶת
חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּקוּשָׁיָא. בְּחֹמֶר בְּקָל
וְחֹמֶר. וּבְלִבְנִים בְּלִבּוֹן הַלֶּכֶתָּא. וּבְכָל עַבְדָּה
בְּשָׂדֶה דָּא בְּרִיתָא. אֶת כָּל עַבְדְּתֵם וְגו' דָּא
מִשְׁנָה.

אִם תִּיבִינ בְּתוֹבָתָא אֲתָמֶר בְּהוּן (שמות טו)
וַיִּזְרְחוּ ה' עֵץ. וְדָא עֵץ חַיִּים וְכִיָּה
וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. וְדָא מִשֵּׁה מְשִׁיחַ דְּאֲתָמֶר בִּיה
(שמות יז) וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בִּידוֹ. מִטָּה דָּא
מִטְטְרוֹן מְסֻטְרִיה חַיִּים וּמְסֻטְרִיה מִיתָה. כִּד
אֲתַהֲפֹף לְמִטָּה אִיהוּ עֶזְר מְסֻטְרָא דְטוֹב. כִּד
אֲתַהֲפֹף לְחַוִּיא אִיהוּ כְּנִגְדּוֹ. מִיָּד (שמות יח) וַיִּנָּס
מִשֵּׁה מִפְּנֵיו.

וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסֻר לִיה בִּידָא דְמִשְׁה
וְאִיהוּ אֲוִרִיתָא דְבַעַל פֶּה דְבִיָּה
אֲסוּר וְהֵתֵר. מִיָּד דְּמַחָא בִיָּה בְּטִינְרָא נָטִל
לִיה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא בִּידֵיה. וְאֲתָמֶר בִּיה
(שְׁמוּאֵל ב כג) וַיֵּרֶד אֵלָיו בְּשִׁבְט לְמַחָא לִיה בִּיה.
וְשִׁבְט אִיהוּ יֵצֵר הָרַע חַוִּיא. וְכִלָּא אִיהוּ
בְּגִלוֹתָא מַחְמַת דִּילִיה. וְעוֹד וּמִשֵּׁם יִפְרֹד.
זְכָאָה אִיהוּ בַר נֶשׁ דְּאֲשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרִיתָא.
דְּבִזְמַנָּא דְנָטִיל לִיה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵהֵא
גוּפָא מֵאֲרַבְעָה יְסוּדִין, אֲתַפְרֵשׁ מִתְּמָן וְאָזִיל
לְמַהוּי רִישָׁא בְּד' (דף כו ע"ב) חִיוּוֹן וְאֲתָמֶר בְּהוּן
עַל כַּפַּיִם יִשְׁאוּנְךָ וְגו'.

וַיִּצֹ יי אֱלֹהִים וְגו' הָא אוּקְמוּהָ לִית צוֹ אֵלָּא
עַבְדָּה זָרָה דְּמִתְּמָן אֱלֹהִים אַחֲרִים
וְאִיהִי בְּכַבֵּד. דְּמִינָה תְּכַבֵּד הַעַבְדָּה דְּאִיהִי
עַבְדָּה זָרָה לִיה וְהַכְּבֵד כּוֹעֵס. וְהָא אוּקְמוּהָ
כָּל הַכּוֹעֵס כָּאֵלוֹ עוֹבֵד עַבְדָּה זָרָה דָּא אִיהוּ